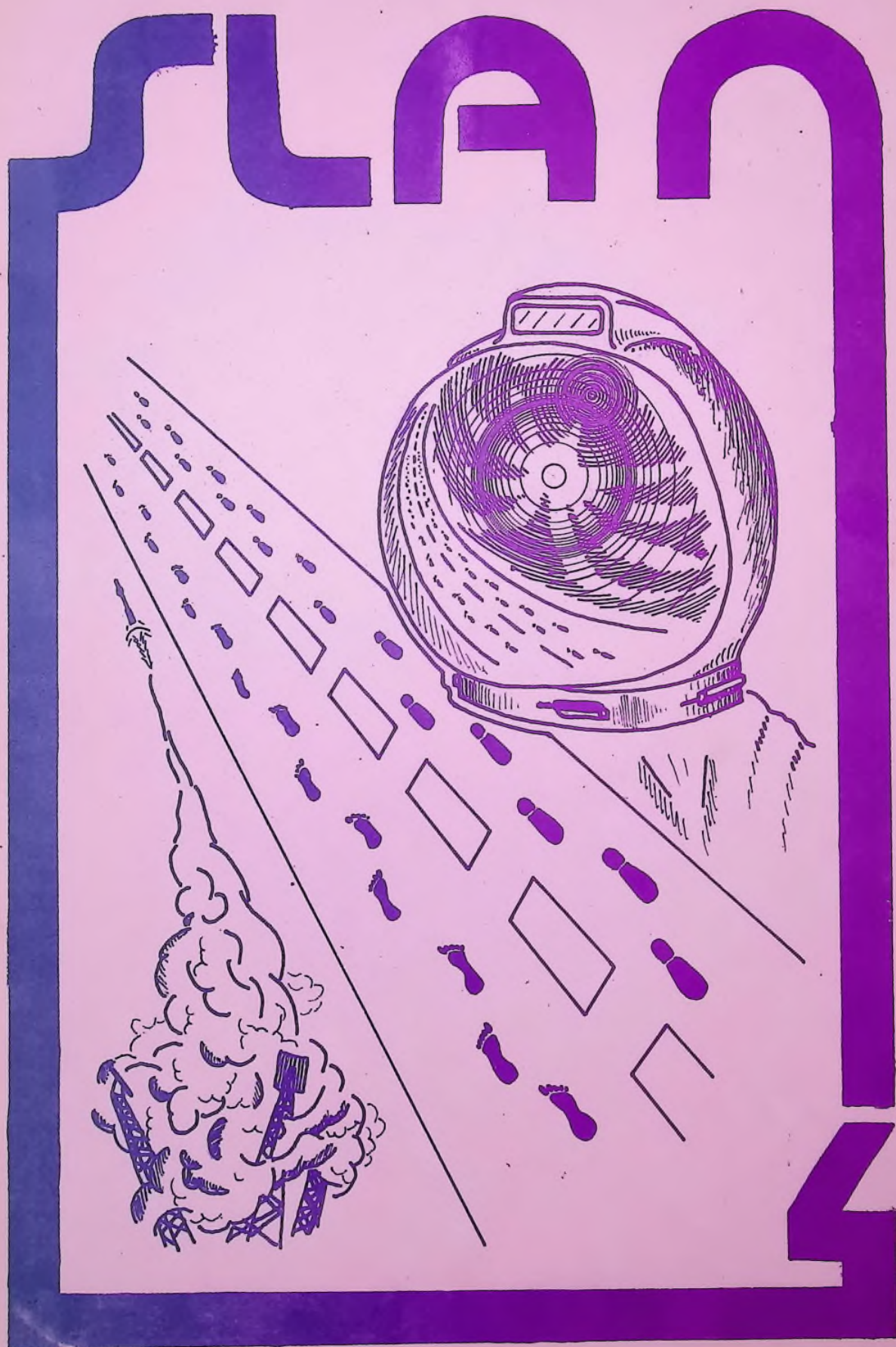

JAK SE TO STALO

I. ASIMOV

Bratr začal diktovat svým nejlepším řečnickým stylem, kterým dokázal uchvacovat davy.

"Na počátku," řekl, "přesněji před patnácti celými dvěma miliardami let byl Velký třesk a Vesmír se ..."

Přestal jsem psát. "Před patnácti miliardami let?" zeptal jsem se neověřivě.

"Přesně," odpověděl. "Chytla mě inspirace."

"Proti tvé inspiraci nic nemám," řekl jsem. /Opravdu, byl sice o tři roky mladší, ale co se týče inspirace, nikdo na něj neměl./ "Ale chceš snad vyprávět příběh o stvoření za celou dobu patnácti miliard let?"

"Chci," řekl bratr. "Přesně tak dlouho to trvalo. Všechno to mám zachyceno tady," zaklepal si na čelo, "a to je arci vysoká autorita."

Ruka s rydlem mi poklesla. "A znáš vůbec cenu papyrusu?" namítl jsem.

"Cože?" /Bratr si na inspiraci věru nemohl stěžovat, ale takové starosti, jako je cena papyrusu, mu byly naprosto neznámé./

Řekl jsem, "Předpokládejme, že se ti na jednu roli papyrusu vejdou události jednoho miliónu let. To znamená, že budeš muset popsat patnáct tisíc rolí. Rekněme, že by tě to nepřestalo bavit a že by mně neupadly prsty, než bychom došli do konce. Ale i kdybychom sehnali tolik papyru, tys neztratil hlas a já prsty, kdo by nám udělal kopie? Musíme mít zaručeno alespoň sto kopií, jinak nebude autorský honorář."

Bratr se zamyslel. "Myslíš, že bych to měl trochu zkrátit?"

"Hodně zkrátit," řekl jsem, "jestli chceš mít vůbec nějaké čtenáře."

"Co takhle na sto let?" zeptal se.

"Co takhle na šest dní?" zeptal jsem se já.

"Nemůžeš přece odbyt stvoření za šest dní," zhrozil se.

"Přesně na tolik mi stačí papyrus. Tak co?"

"Tak dobře," řekl a začal znovu, "Na počátku..... jenom šest dnů říkáš, Aarone?"

Nesmlouvavě jsem přitakal. "Šest dnů, Mojžíši."

/How It Happened, 1978
přeložil Ivan Adamovič/

Poznámka překladatele:

Isaac Asimov o této povídce říká, že měla být první z plánovaného cyklu humorných příběhů, ve kterých chtěl zachytit historii světa. Když ji ale napsal, zjistil, že už ho další humorná povídka do tohoto cyklu nenapadá. Upustil tedy od svého plánu a povídku nabídl Georgu Scithersovi, který ji otiskl v roce 1979 v magazínu Isaac Asimov's Science Fiction Magazine.

Několik slov...

Myslím, že naprostá většina čtenářů si povšimla výrazných změn, kterých doznal náš fanzin počínaje letošním třetím číslem. Možná, že někomu se budou zdát tyto změny vcelku nedůležité, pro naši práci však mají takový význam, že se chci o několiky detailech zmínit podrobněji.

Dozajista nejzásadnější změnou je nová rozmnožovací technika. Od ormigu jsme přešli na cyklostyl, Zlepšení kvality tisku je na první pohled zřejmé. Ani ilustrace snad příliš, oproti předchozí technice, neutrpí. Můžeme říci, že naše malé počáteční obavy, o zvládnutí nové techniky, se rychle rozptýlily. Problém se však objevil tam, kde jsme jej původně vůbec neočekávali: v našem maloobchodě. S velkými problémy jsme se setkali již při shánění cyklostylových blan. Naprosto drtivou porážku jsme však zaznamenali při opatřování vhodného papíru. Během půlročního snažení se nám pouze jedinkrát podařilo zakoupit několik balíčků rozmnožovacího papíru. Díky tomu tedy mohlo číslo 3/86 vyjít. Tím však byly naše zásoby téměř vyčerpány, a tak bylo nutné omezit rozsah dalšího čísla / 4/86 / asi o jednu třetinu. Tímto také vysvětlujeme pozornému čtenáři, proč nemůže v tomto čísle nalézt některé pravidelné rubriky. V jaké podobě a kdy vyjde číslo 5/86 nemůžeme dnes vůbec říci. Nezbyvá než doufat a shánět.

Nejvýraznější změnou je rozhodně nová obálka. Dvoulistá obálka nesporně přispěla i vyšší trvanlivosti našeho fanzinu. Zároveň se, díky nové tiskové technice, otevřela cesta ke zlepšení grafické úrovně našeho fanzinu. Po pravdě však musíme přiznat, že zatím jsme tuto možnost nedokázali plně využít. Vedle pozitivního přínosu má nová obálka i jeden negativní důsledek: Vzhledem k tomu, že její tisk zajišťují "sprátené tiskárny", které mají řadu vlastních problémů, není vždy k dispozici tak rychle, jak bychom si přáli. Problémy s tiskem první obálky zpozdily vydání čísla 3/86 o dva měsíce.

Další, poněkud méně patrnou změnou, je zvýšení počtu výtisků z 50 u čísla 2/86 na 70 u čísla 3/86 a dalších. Perspektivně uvažujeme o možnosti zvýšení až na 100 výtisků, z technického hlediska by to nebyl problém. Zatím však nám v tom brání jednak finanční důvody a zejména pak to, že nevíme, zda bychom pro všech 100 výtisků našli opravdové zájemce. Takže, až o nich budeme vědět...

Na závěr můžeme našim čtenářům slíbit, že ani tyto poslední změny /skromně se domníváme, že k lepšímu/ nás neuspokojí a dále hledáme cesty a možnosti, jak náš fanzin zlepšit. Po technické stránce je to samozřejmě otázka skutečně kvalitního tisku, případně vícebarevné obálky. Obsahovou stránku můžete ovlivnit i vy čtenáři! V naší redakci vždy uvítáme vaše příspěvky /povíčky, překlady, recenze, úvahy.../ dopisy /názory, připomínky, náměty.../ i ilustrace /vhodné pro světlotisk nebo cyklostyl/.

Janusz A. Zajdel

Vzhledem k tomu, že se podobných článků objeví časem víc /minimálně Robert Sheckley v některém ze Slanů a A. C. Clarke v Bonsai - červen 86/, považuji za nutné nějak je uvést.

Málokdy najdeme vedle bibliografie zahraničních autorů i poznámku, co od nich vyšlo u nás. Pořád ano, je tento seznam víc než úplný. Pro obvyklého čtenáře je však právě tato část podstatně důležitější, než sebekrásnější přehled děl, které v životě neuvidí. Článek o J. A. Zajdelovi není, na rozdíl od A. C. Clarke z Bonsai, holý seznamem, ale obsahuje na žádost Lédi Pečky i stručné obsahy a některé té poznámky.

Přestože jsem se ve snaze o maximální úplnost kontaktoval se Zdenkem Rampasem, Lubomírem Kusákem a Josefem Peterkou, mezery ve člencích určitě existují. Proto vítám dodatečné doplnění kýmkoliv, žádám dotyčného jen o jedno: aby se s uveřejněním obracel pouze na ten fanzin, kde vyšel základní článek - informace se tak budou hromadit pod jednou "střechou". I jednořádkové zprávička, že např. povídka "Živé tornádo" vyšla v Pionýru číslo to a to, je přínosem.

A teď konečně k J. A. Zajdelovi.

Pravděpodobně nejsterší informaci o jeho životě a díle lze najít v Pionýrské stezce 1/1978. Povídaní o autorech knihy Stvořitelé nových světů /1980/, zcela shodné s životopisem z reprezentativní antologie světové SF Pozemšťané a mimozemšťané /1981/, představuje jen malé rozšíření. Sbírka povídek Touha po modrém nebi /1981/ je ve srovnání s nimi, chudíčkým zdrojem poznatků. Totéž platí o výboru ze sci-fi povídek socialistických zemí Skleněné město /1985/. Hodnotný je článek Vladimíra Wágnera "Janusz A. Zajdel" z fanzinu 1/1984 SFK MPF UK Praha, který obsahuje i recenzi románu "Limes inferior". Další recenzi, pod názvem "Zajdelův 'RÁJ'", uveřejnil fanzin AF 167 roč. 1 č. 2 - rozebírá román "Paradyžja" /Varšava 1984/. Zmínku o Zajdelovi přináší Slan č. 2/1985 a podrobný rozbor tvorby, uveřejněné v polštině, fanzin Argus č. 3. Pak už je to samé loučení s autorem: Slan č. 4/1985, AF 167 roč. 1 č. 2, Laser č. 4, Interkom září 1985 a Olšův článek "Janusz Andrzej Zajdel 1936-85" v Kmenu 41/1985.

Dílo uveřejněné v ČSR:

Interpress magazin 3/1973 - HLAVNÍ JE POŘÁDEK. O neuvěřitelně byrokratickém rivalním zařízení, které kosmonauta Cona, jediného člena posádky prototypu fotonové rakety, přinutí strávit zbytek života čekáním na vyřízení žádosti o návrat. Autor povídky uveden jako Janusz A. Seidel.

Interpress magazin 5/1975 - TAM A ZPĚT. Hlavní hrajina povídky /Laut/ je zmrazen a dostane se tak do doby, kdy jsou schopni léčit jeho nemoc. V anabioze počká na vynalezení stroje času a vrátí se zpět do dvacátého století /tam by měl potkat sám sebe, ale nic takového se nestane: ukáže se, že tuto cestu neabsorboval jediný a je zahrnut do jakési organizace/.

Interpress magazin 4/1985 - HAVÁRIE /ale i fanzin SFK Slaný č.2/85 a fanzin SFK Čelákovice Laser č. 2/. Povídka

využívá nezvyklé kombinace: generační hvězdolet - hibernace. Každá nová generace věnuje část svého života řízení lodi a pak se ukládá ke spánku. Všichni mají být oživeni až na Zemi. Porucha na hibernátorech však všechno vrátí ke klasickému schématu. Loď ale kapacitně nevyhovuje. Dochází k likvidaci "starších ročníků" a následuje úpadek intelektu. Mimosemská civilizace, která koráb, teď již obývaný pravěkými lovci, zachytila, se jej rozhodne poslat po stejné trase zpět.

Pionýrská stezka 1/1978 - KONTAKT. "Nasloucháč" Morro, pracovník Služby kosmického odposlouchu, chce být prvním, kdo oznámí světu úspěch. Uvězní své kolegy a zabývá se dešifrováním záhadných signálů, které se pravidelně opakují každé ráno po sedmé hodině. Jiskřením na přívodu k zapisovací aparatuře /kódovaném jako poselství z planety Emez/ se vězňům podaří Morra oklamat a odsunout ho ze hry. Později se ukáže, že signály zposobil čundrák bateriovým holícím strojem.

Čtení 11/1983 - ZÁPISKY Z PODZEMÍ. Získávat znalosti konzumací chytřejších - jak pohodlně. Pokusná zvířata zlikvidují dva experimentátory a pronásledují svědka /ten stačí po sobě zanechat písemný dokument/. Zvířata zvítězila a pobíhají po našem světě.

Zápisník 21/1985 a fanzin Villoidus 2/1984 - UTOPIE. Problémy spisovatele sci-fi, žijícího ve fantastické budoucnosti. Povídka měla u nás světovou premiéru.

Pionýr březen 1979 - METODA DOKTORA QUINA. Modulovaný svazek vln, náhodně zaregistrovaný bezpilotním satelitem, směřoval z hlubin vesmíru k ostrovu Oor, kde se nachází sanatorium doktora Quina. Igor Kreis dostal z Kosmocentra úkol zjistit, kdo je tajemným adresátem. V závěru se ukáže, že umělecké dílo, v podobě kosmické lodi, je funkční a že všichni, mimo Zahltu - majora Toome, který byl na ostrově z téhož důvodu jako Kreis, jsou loutkami, ovládanými zevnitř mimozemšťany. Povídka obsahuje mnoho dobrých nápadů. Počítám ji k tomu nejlepšímu, co od Zjedla u nás vyšlo.

Antologie světové SF "Pozemšťané a mimozemšťané" /1981/- PRÁVO NA NÁVRAT. Dva účastníci výpravy ke Studené hvězdě jsou postiženi podivnou "spavou nemocí". O něco později je stejným způsobem likvidován Ervin, který zjistil odchylku od kurzu. Po setkání s tělesem z antihmoty, kdy je kosmická loď zachráněna "náhodným" manévrem, je jasné, že se na palubě nachází neuvěřitelně dobrý znalec záludností vesmíru. Roastron IV je tajemná postava-robot, kterou si i mělo bystrý čtenář okamžitě ztotožnit s kosmonautem Brianem, díky jeho některým zvláštnostem, schopnostem. Brian a Kamil pronásledují průzkumným modulem raketku, kde má Petr přistát na maličké planetce soustavy Tamiry. Planetka exploduje a Petr je za trest hibernován. Ida ho však tajně vitalizuje a objasní Kamilovi celou situaci /zroveň dochází opět ke změně kurzu; všichni kosmonauti jsou uspeni /: mimozemská posádka se dostala při průzkumu Země do nesnází a jedinou možností, jak přežít, bylo "vypáčit" si těla dvou lidí. Všechny následující činy měly jen jediný cíl - dostat se na domovskou planetu. Tu zasahuje Roastron IV a dochází ke kompromisu. Ve vzájemnosti jednoho světelného roku se nachází stanice, kde mohou mimozemšťané přenést své osobnosti do stabilizujících zařízení a počkat na své druhy. Těla Petra a Idy vrátí.

Právo na návrat obsahuje tři vedlejší příběhy: 1/ O planetě se soupeřícími stromy. 2/ Dva mrtví kosmonauti krouží

v havarované kosmické loďi na oběžné dráze. Modul, který mohl znamenat záchranu alespoň pro jednoho, odstartoval s robotem na palubě - ten měl oblečen skafandr, ačkoliv ho k ničemu nepotřeboval, a kulku v zádech. Pěkná věcha, ale špatně zpracovaná; dialogy jsou nešťirozené a příběh se složitostí pohybuje na samé hranici srozumitelnosti. 3/ Poslední příběh znejí čtenáři časopisu Pionýr /číslo se mi nepodařilo zjistit/ pod názvem ŽIVÉ TORPÉDO. Vypráví o únosu posledního žijícího svědka ukrytí zbraně D, kterou by bylo možno vyvírat celé lidstvo. Velice kvalitní.

Antologie "Stvořitelé nových světů" /1980/ - SPOLUCISTUJÍCÍ.

Mimozemšťané likvidací objevitele a ukradením materiálů zabrání lidstvu poznat jednoduchý způsob hyperprostorového cestování.

"Fantastika 80" - SKOK DO PLUSU. Originální nápad a dobře zpracovaný. Experimentátoři, kteří po skoku do "minusu" uvízli v minulosti, museli potřebné zařízení opětovně sestavit, aby se mohli vrátit.

Sborník "Rakety z tantalu" /1984/ - ROBOT ČÍSLO TŘI. Vynález inženýra Seye měl řídit kosmickou loď Vagu při letu na planetu Uran. Bohužel právě v těchto končinách byl nepoužitelný. Potíže s roboty měly přinutit posádku k návratu.

Výbor polské sci-fi "Louha po podrázku nebi" /1981/ - PROGNÓZA. O člověku, který si nepamatoval ani jeden okamžik ze své minulosti, ale zato znal celou svou budoucnost.

Román VYNÁLEZ PROFESORA VAN TROFFA /1983/. Přemnožení lidstva měla zabránit antikoncepční substance, které však nefungovala u geneticky nejzákladnější části obyvatelstva. Tím se porodnost dostala mimo kontrolu a došlo k rozštěpení společnosti. Měsíc osídlili lunantropi, původně představující genetickou banku, teď však beznadějně degenerující, jak se o tom přesvědčili členové mezihvězdné výpravy /kosmická loď Helios se vrátila 200 let po startu/. Země zůstává v rukou původních obyvatel a postupně se vyliňuje, protože se jim rodí téměř výhradně chlapci. Hlavní hrdina románu, kosmonaut, prchá z lunárního Sídliště /lehce se to napíše, ale o to hůře provede. Plán útěku obsahoval příliš mnoho míst, na kterých mohl ztroskotat, a přitom proběhl bez závad. Snad z tohoto důvodu se mi líbí až "pozemská" část díla./ a sám sobě přiznává, že velký podíl v motivaci mají pohnutky osobního rázu - najít Yettu, jež na něj měla počkat ve věci profesora Van Troffa, zpomalující čas. Yettu nenajde, nalezne, dělá se to tak říci, její dceru. Od myslu vrátit se na lunární Sídliště ho odradí lunantrop, kterého najde zcela vyčerpaného a zachrání mu život - základna Luna I už neexistuje /dehermetizace/, zůstal z posádky korábu Helios už jen on sám. Román končí komentářem Akka Numiho a závěrem Le Djaze, kde se ukrývají zajímavé myšlenky, zcela nezestručnitelné - je prostě nezbytné si je přečíst.

Kniha se mi líbila. Přiznám se, že hlavně kvůli popisu města, města takového, jaké na Zemi těžko kdy bude.

Recenze románu vyšla ve fanzinu SFK Boskovice Siréna č.3.

Výbor ze sci-fi povídek socialistických zemí "Skleněné město" /1985/ - HRA NA BABU. Povídka zpracovává téma stěhování duší a zdá se mi podstatně méně nápaditější než povídky Výprava páté čili nezbedné kousky krále Baleriona /Stanislav Lem, Kyberléda/ a Potřebuji tvé tělo /Zvonimir Furtinger, sborník jugoslávské fantastiky Duhová křídla/.

Fanzin SFK MFF UK Praha Villoidus 1/1985 - ... A V PRACH SE OBRÁTÍŠ. Problém odpadu vyřešilo lidstvo omezenou trvanlivostí výrobků. Použili k tomu autodestrukční prostředky s nastavitelnou aktivizací. Při tektonickém otřesu dojde k úniku velkého množství destruxelu a přilétajícím mimozemšťanům naše civilizace doslova zmizí před očima. Po přistání zmizí /rozloží se/ i oni.

Fanzin SFK Terra Argus č. 3 - ČERTŮV OCAS. O zlomyslnosti drobných věcí, které se ztrácejí a nejsou nalezeny. Vedle Hry na babu představuje pro mne tato povídka druhé zklamání poslední doby. Jen ji srovnajte se Stručným úvodem do teorie čudu Barbary Ježkové /amatérky!/ z VF přílohy TOS Hostivař 1/1985. Vynechaná strana v Čertově ocasu může být stejnou zlomyslností vůči čtenáři, jakou byl závěr povídky Czesława Chruszczewského Město /fanzin SFK Teplice č. 9 a fanzin TOS Hostivař 4/1984/.

Fanzin KLF PKO Ostrava Leonardo 1/I - PO PLESE. Kratičká povídka o 25. století, kdy lidem vládnou stroje.

A na závěr pohovořím o jednom interview, které zatím nikde navyšlo a asi nikde nevyjde. Zmínil se o něm Jaroslav Olša v článku Janusz Andrzej Zajdel v Interkomu září 1985: Udělal jsem s ním také rozhovor, vůbec první v mém životě... jako takový trpěl tak výraznými dětskými chorobami, že nevyšel ani v žádném fanzinu. Tou dětskou chorobou je takřka nulová informační hodnota. Mimo jedné odpovědi /necituji zcela přesně, ale smysl zůstává shodný: Olša - "Čím to, že jste román od románu lepší?", Zajdel - "Nic o tom nevím."/ neřekl Zajdel nic, co bychom se nemohli dozvědět od stovky jiných polských autorů /vydavatelské lhůty aj./.

Ing. Jiří Karbusický

J A N U S Z A. Z A J D E L

/doplnění/

Povídka ŽIVÉ TORPÉDO vyšla v Pionýru 4/76.

PROGNÓZA vyšla v Mladé frontě 32/79 pod názvem PAMĚT NARUBY, KONTAKT v Mladé frontě 40/79 jako SPOJENÍ a povídka HLAVNÍ JE PORÁDEK jako PORÁDEK PŘEDEVŠÍM ve čtení 8/74.

Časopis Junák /číslo se nepodařilo zjistit/ - TMA. Prostý příběh o tom, jak kosmonaut v taj. mné jeskyni ztratil zrak, naštěstí se mu pouze okysličil průzor.

Víkendová příloha Práce 40/79 - SOUČITNÍK. O přístroji, umožňujícím lékaři přesně cítit stav pacienta. Pointa: lékař dostává elektrické šoky, protože mu vtipálek poslal do přístroje pokaženého robota.

Zdeněk Rampas

Edwin Kuprienko

Pacifistická pohádka

Bylo, nebylo, za sedmero horami a sedmero řekami žil, byl ... Takhle začínají vždy pohádky, ale tato pohádka je netypická a proto začíná úplně jinak. Jestliže se totiž podíváme na náš život, všimneme si, že ním prochází mnoho pohádek. Vládne tam také nemálo zlých ďeků a co je ještě horší - ševce Dratvičku ne a ne najít. A právě proto začíná naše pohádka úplně jinak...

Vůbec ne tak dávno a docela nedaleko odtud žil, byl šlechetný a mocný král, který měl krásnou dceru, hrad a obrovské království. Problémů neměl mnoho, hlavně od té doby, co mu zemřela žena a problémy mu působila jen jeho dcerka, krásná princezna Mirabella. Princezna rychle rostla a záhy zprávy o její kráse přilákaly do království řadu nápadníků, kteří se ucházeli o její přízeň, ale žádný z nich ji nezískal. Přesto pořád přijížděli noví a noví kandidáti, takže hrad se stále ozýval nekonečným ruchem a radostnou hudbou.

Starý král si na ten ruch trochu naříkal, ale brzy na ty časy vzpomínal jako na dobu klidu a míru, neboť jednoho krásného dne se nebe nad hradem znenadání zatáhlo, hromy a blesky vyhnaly lidi z ulic a nad městem se objevil příšerný drak dštící síru a jedovatý dým.

Na město padl strach, strážé se rozutekly, odhazovaly ve zmatku zbraně a dokonce i těm nejstatečnějším rytířům se úzkostí zastavilo srdce. Několik z nich sice vyzvalo draka na souboj, ale když si ho prohlédli zblízka, každý se začal vymlouvat, že právě před chvílí obdržel zprávu o špatném zdravotním stavu rodiny a namísto toho, aby se postavil na ušlapané zemi tváří v tvář se strašlivým netvo-rem, se co nejrychleji vydal na cestu do ciziny. Drak, kterého nakonec nudilo to zbytečné čekání na zemi, kterou mimochodem sám prácně udusal, oznámil království své podmínky a to se vzdalo prakticky bez boje - tak veliké bylo zděšení jeho obyvatel. A od té doby ho muselo království každoročně krmit dvanácti dívkami, které byly vybrány z těch

nejkrásnějších panen a kromě nich ještě blíže neurčeným počtem koz, beranů a jiného zvířectva. Drak ovšem neskryval, že na pannách mu záleží a jakákoliv strava, kterou by mu nabízeli místo nich, je pro něj nezajímavá.

Protože pokusy starého krále zorganizovat odpor, nepřinesly žádný výsledek, nezbylo nic jiného než se podříditi tvrdým nařízením draka a tak první krvavá oběť, kterou město zaplatilo, naplnilo jeho ulice pláčem a nářky. Následujícího roku se ale stalo ještě horší neštěstí, protože drakovi se zalíbila krásná princezna Mirabella a aniž by reagoval na jakékoliv jiné její půvaby, rozhodl se udělat z ní chutnou stravu, i když byla jen jednohubka.

Král na zvěst o té žádosti celý zešedivěl, ale neztratil zbytek mužného ducha a vydal tajnou hlášku, ve které slíbil polovinu království a svou pěknou dcerku za ženu. Drak se samozřejmě o královských vyhlášeních dozvěděl, ale vyvolalo to u něj jen velký výbuch smíchu, který ve městě způsobil zemětřesení a současně rozkázal, aby mu textem vyhlášení vytapetovali jeskyni. V nemnohých smutných chvílích si je všemi sedmi hlavami předčítal a smál se, až slzel dračí slzy, které vždy zalévaly níže položené čtvrti města.

Rytíři, které přivábila vyhláška, se rozmyšleli, že opětskupinově navštíví království, ale drak, který si byl vědom výhod psychologické války, rozeslal všem potencionálním rivalům svou vlastní fotografii s věnováním... a na tom snímku vypadala každá z jeho sedmi hlav ještě hroznější, i když se to na první pohled může zdát nemožné.

A tak skoro všichni rytíři ani nepřekročili práh vlastního hradu - a ti, kteří dostali fotografii na cestě, odbočili k nejbližším sousedům a omlouvali to náhlou žaludeční indispozicí. Tak tedy drak triumfoval a starý král bloumal po pustém hradě a připomínal jen stín vlastního stínu z let blahobytu... když tu na bránu zaklepal mladý švec Dratvička. Jelikož drak pominul všechny, kteří byli v hierarchii níž než rytíři, nedostal Dratvička žádné varování a právě odtud možná pramenila jeho lehkomyšlná mladičká odvaha. Když stanul před králem, ten ho sice pravda srdečně objal, ale odvětil takto:

"Milý Dratvičko, děkuji ti, že ses rozhodl položit svůj mladý život na obranu princezny a poloviny království, ale tvá oběť bude zbytečná. Vzdej se svých odvážných záměrů a klidně se vrať do své obuvnické dílny, kterých u nás po pravdě řečeno nebylo nikdy dost. Jestliže se moji poddaní nemají radovat z pohledu na princeznu, tak ať mají alespoň boty. To bude ta největší služba, jakou můžeš prokázat mé zemi."

"Milý králi," odpověděl rozhodně švec, "v mém rodu, jenž je léta znám svým umem, se z otce na syna dědí legenda o tom, jak můj pra-pra-pra-pra- a tak dále děd zabil před staletími mocného draka, jenž soužil sousední království a spolu s tou legendou je předáváno tajemství, jak se navždy zbavit draků. Tak mi tedy nebraň udělat něco pro záchranu království spolu s krásnou princeznou."

Starý král na ta slova objal ševce a slíbil, že jsou mu k dispozici celé královské sklady, to znamená..... a vypočetl všechny své zásoby. Ale švec si vyžádal jen sedmero beraních kůží, síru, dehet, šídla a dratev, po čemž věrné napodobeniny beranů pohodil nedaleko jeskyně, která byla hlavním stanem strašlivé příšery.

Toho rána nebyl drak příliš hladový, a kromě toho už měl brzy dostat pokrm v podobě dvanácti krásných panen, ale nebyl schopen zbavit se vrozené lakomosti a rychle berany sežral. Brzy dostal strašlivou žízeň, sáhl po sedmi obrovských pohárech, čímsi je naplnil, přidal trochu ledu, zamíchal, vypil,..... a žízeň ho přešla. Takový průběh akce nečekal ani král, celé město, a tím méně švec Dratvička. Přivezli dokonce dostatečně veliké bečky s vodou, ale drak neměl v úmyslu využít je. Nakonec to švec nevydržel a šel požádat draka o vysvětlení. Drak odpověděl nejvyšší hlavou, zatímco ostatní se otřásaly výsměšným chechtotem.

"Vysvětlení je neobyčejně prosté a přišli byste na něj také, kdybyste studovali Darwina. To je jenom přirozený výběr, který lze dokázat jak na myších tak i na dracích. Moji vzdálení příbuzní, draci minulosti, kteří byli otravováni pohozenými berany a praskali po té, co vypili příliš mnoho vody, vymřeli a jejich místo zaujala moje větev dračího rodu, která se díky jakési náhodné mutaci stala odolnou vůči sírou nadívaným beranům a díky tomu přežila. " to mimochodem svědčí

o síle vědy! Po pravdě řečeno, teď bych tě měl sníst, ty záludné švíčko... ale takový řemeslník, po lokte uválený v butaprenu, kterým se lepí boty, se mi hnusí. A krom toho, mému zdraví vyhovují jenom krásné panny, které přímo nezbytně potřebuji k další existenci. A tak tedy zítra očekávám objednanou dávku... a teď už nashledanou..."

Načež na znamení toho, že audience skončila, vyvěsíl transparent s textem MARTINI S LEDEM UHASÍ KAŽDOU ŽÍZEŇ, protože si přivyklával jako místní obchodník s tímto zbožím. Prodej tohoto nápoje okamžitě stoupl o 158 procent.

Starý král zlomený zvratem se vracel zoufale na hrad a spolu s ním kráčel pomalu také švec Dratvička. Přemýšlel nad slovy nestvůry. Když dorazili na hrad, řekl monarchovi:

"Králi a pane můj, zklamal jsem tě v tomto prvním pokusu, protože draci se nezvykle zmodernizovali od té doby, co vznikla naše rodinná legenda. Mám ale ještě malou špetku naděje a jestli mi dovolíš, můj vládče, možná se mi podaří zachránit princeznu a jejích jedenáct družek. Jestli ovšem chceš, aby se můj plán povedl, musíš se teď rozloučit se svou dcerou a zavřít nás spolu s ostatními jedenácti dívkami do samostatné komnaty. Tam je zasvětím do svého plánu, o kterém se nikdo nesmí předčasně dozvědět, neboť v takovém případě bychom za něj všichni zaplatili vlastním životem. Ano, v hodinu, kterou drak určil jako termín cesty do jeho jeskyně, mi pošli všechny věrné rytíře, které dokážeš svolat a ručím ti, že nestvůru porazíme... aniž bychom dávali jejich cenný život všanc a zachráníme tak království od záhuby."

Král už neměl na vybranou a chytil se té poslední, tak nepatrné a nejisté šance obsažené ve slovech skromného ševce.

Zavřely se tedy dveře komnaty, v níž se švec a dvanáctka panen vybraných drakem měli radit celou noc. Potom začal král diskrétně svolávat rytíře. Když se za svítání smutné procesí vydalo na cestu k jeskyni, švec bleďý z nevyspání a s kruhy pod očima svolal věrné rytíře a každého z nich do ucha poučil a pak vedl celou skupinu. Všichni v plné zbroji a s ním na čele vyběhli a řítili se uličkami strachem se třesoucího města.

Starý král ztrácel každým krokem pochodu na popraviště zbytky naděje. Když krásná princezna spolu se svými družkami vstoupila do jeskyně a zevnitř se ozval vztekly řev draka, padl na kolena a se zoufalstvím vztáhl ruce k nebi.

Ale v tu chvíli se ve vchodu do jeskyně objevil drak prskající pěnu ze svých šedí t... Sotva se únavou držel na nohou a stěží se vyplazil ven.

"Oklamáný bože, byl jsem oklamán," řval vztekle. "Zrada! Kde je ten ubohý ševčík! Zničím to hanebné město!" Najednou se nejistě otočil ke stěně a opřel se dalším párem tlap.

"Ještě mám chvíli čas a tak se pro svůj lup vydám sám, když mi ho nechcete dát dobrovolně!" a odvrátil se nešikovně uličkami starého města.

Ale u každého domu, který míjel a do kterého vstrčil své příšerné hlavy, bylo slyšet jenom vzteklé mručení a sípání.

"Takže tady taky, a tady jakbysmet. Já se snad zblázním. Já to už nevydržím!"

Z posledních sil se dovlekl doprostřed náměstí, kde za strašných křečí padl, mlátil ocasem a v agónii zachřípěl:

"Jaká nemorálnost, ani jednu mi nenechali. Že jsem se vůbec dožil takových časů!"

Potom naposledy udeřil ocasem a zemřel.

Šílená radost ovládla celé město. Tančili mladí i staří, chlapci i dívky, stateční královští rytíři i tlusté trhovkyně. Všichni se bavili v ulicích a jen stydlíci se švec, celý nejistý, stanul před králem.

"Rozkážeš mě setnout, můj pane?" zeptal se a zbledl, "i když si myslím, že jinak jsem královnu zachránit nemohl."

"Ale, můj milý chlapče," odvětil král, "nežijeme ve středověku a já nemám předsudky jako pobožná stkářka. A když se to vezme kolem a kolem, že mě takové nejjednodušší řešení také nenapadlo. No co, cha cha, příšera zemřela hladu. A teď ti shodně se svým slibem dávám polovinu království a mou dceru za ženu a hodnotím-li tvé schopnosti stejně jako úsilí, které jsi vložil do realizace svého plánu, předpokládám, že budeš dobrým králem a když si to zasloužíš, dostaneš po mé smrti druhou polovinu království. A kromě toho, časem ji budeš stejně potřebovat, abys dokázal uživit tvé čím dál početnější potomstvo."

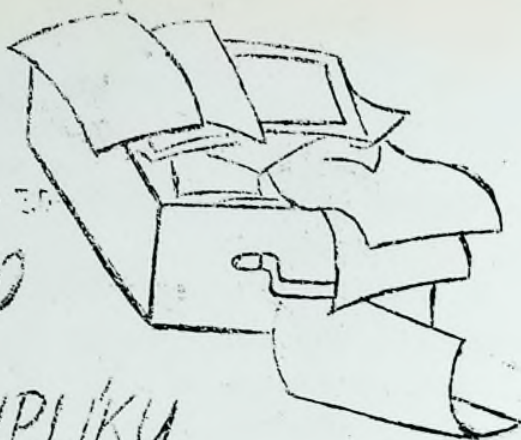
Založil ruce vbok a roztančil se kolem usmívajícího se ševce Dratvičky.

A z toho plyne poučení, moji milí. Až budete muset bojovat s draky, nevěřte už legendám. To, co bylo dobré v minulosti, vám dnes není k ničemu, protože draci se neobyčejně zmodernizovali, ač jsou pořád lakomí, ukrutní a stále hladoví. Vemte si tedy příklad ze šikovného ševce Dratvičky. Dejte se raději do šíření lásky, ne války a ne jeden drak na této zemi zemře nedostatkem potravy.

Z polského originálu Baśń pacyfistów
přeložil Jaroslav Olša, jr.

Z PARCONSKÉHO

ŠUPLIKU

Stručná úvaha o povídkách Parconu '86

Ve svých vrcholech byla letos soutěž značně vyrovnanější než předchozí léta. Je-li shoda porotců známkou superextrakvality povídky, nebylo dosaženo lonského rekordu, kdy "Legendu o Kadonc z Vrakoviště" navrhlo na první místo z dvanácti porotců asi osm či devět. Pokud tomu letos tak nebylo, můžeme se přitvrdit, že to způsobila absence superhvězdy, či naopak přítomnost několika takových.

Zmíním se o povídkách, které mě zaujaly. Pokud mi paměť dovolí, pokusím se držet výsledného pořadí hlavní soutěže Ceny Karla Čapka.

"Její Velikčenstvo" 1. místo /62 str./ Josefa Pecinovského signalizuje nové polohy v autorově tvorbě. Tvůrce cyklu povídek o sběrateli vesmírného ptactva Václavu Novákovi a jeho rotatu Antonínovi /viz Návrat na planetu Zemi/ napsal děsivou antiutopii o světě-Úlu a jeho obyvatelích: dělnících, trubcích, dozorcích a páních. Světe, kde veškerý dostupný uhlík je spotřebováván na výrobu biomasy, kde proto krom lidí už nežije jiný živočišný druh, také proto, že celá souš je pokryta mnoha kilometry vysokou stěnou z betonu, jejíž základy stojí na šachtách dolů, které stále hlouběji hledají uhlík a další k životu potřebné minerály. Na střeše budovy, tzv. přirozené zóně, stojí vilky několika vládců a jejich nejbližších.

Počítače řídící život v budově obývají nekoliké tisíce miliard bytostí, jež nikdy nezahlédly slunce, ani jejich "programaři" z nejvyšší kasty neznají jinou cestu vpřed než extenzivní růst. Jeden z hrdinů, příslušník kasty organizátorů Mon Lester, si uvědomuje, že to nemůže jít do nekonečna, pavlinská kraťas už na několika místech pukla pod tíhou budovy-úlu a vnitřní komplikovanost úlu a jeho řízení způsobuje, že jen jeden z tisíce trubců pracuje pro "přírodní sektor", což je vlastně cílem celého úlu, a ostatní vyrábějí potravu pro trubce a jejich punky, kde odušičují elektrickým spánkem, nístroje atd.

Vlastní děj povídky je prostý, umožňuje expozici zvráceného světa-úlu, hlavně v první popisné části. V druhé části která ovšem rovněž dokresluje detaily života v panské části, se trubec kategorie D12 Mago v důsledku zcela nepravděpodobné chyby dostane do "přírodní zóny" a je dokonce považován za Mona Lestera. Počítač, který nemá v programu možnost chyby identifikace, si vysvětluje podivné Lesterovo chování jako nemoc a nařídí lékařskou péči s obnovou "poškozené" paměti. Mago získává paměť /její poslední otisk/ a částečně i inteligenci Mona Lestera. Vzniká nová bytost uvedomující si jak marnost života v podzemí úlu, tak neschopnost pánů cokoli změnit.

Zoufalý Magoův pokus o živelnou vzpouru trubců a dělnic způsobí sice zkazu několika kubických kilometrů úlu, ale v rozměrech celé budovy šlo o zanedbatelnou příhodu.

Jak jsem už řekl, děj není složitý, celé dílo fascinuje propracovaností detailů. Název pak souvisí s rozmnožováním ělníků a trubců, které se nijak nelišilo od skutečného úlu.

Další povídkou J.P. napsanou v podobném duchu je "Vlezla koupelnovým oknem" /10 str./, opravte si v Kočasu jméno autora. V Kočasu naleznete i "První poločas" /4.str./. Veselá noční ani "louha po člověku" /8 str./, o světě zabydleném myslícími auty, z nichž někteří pamětníci zdařile unikající technické kontrole ještě pamatují člověka-řidiče. "Starého" Pecinovského nám připomene "Jak se chovat v mimoprostoru", i ta však končí pro hrdinu tragicky, vinou setkání s hostem z budoucnosti se dostane do té větve časoprostoru, kde jsme v roce ... prohráli fotbalové MS.

"Příšpulek do různého" 2. místo /25 str./ vyšel v Kočasu. Dale letos Franta Novotný přispěl několika povídkami "Nešťastné přistání" /34 str./ řeší či spíše pokládá otázku etiky zasahování do vývoje cizích civilizací. Kostrou děje je interpretace biblického příběhu Mojžíše na poušti viděného jako důsledek setkání s cizí kosmickou výpravou. V povídce "Jméno pro planetu" si F.N. všimá v SF často opomíjené /protože takřka veškerý atraktivní děj vylučující/ skutečnosti biologické neslučitelnosti organismů z různých planet.

Poslední dva příspěvky F.N. patří jeho oblíbeným robotům "Pan René nosí šaty" /4 str./ i. místo kr. pov. - viz Kočas, a "Kuchynské filosofie aneb jak to vidí můj robot" /13 str. / - uveďte jen názvy kapitol: O pojme ch, O Bo-hu, O sexu, O ideologiích...

Vladimír Veverka "zabodoval" fantasy příběhem "Legenda Věčných" 3. místo /60 str./. Podobně jako u vítězné povídky "Její Veličenstvo", i zde tvoří expozice značnou část díla. Lémoř naprostá absence příběhu jedno tlivce činí z povídky takřka traktát.

I zde se jedná o svět přinejmenším podivný. Pevninské kry putují od polu Dar, kde se rodí, k polu Rás, kde zanikají. Obvykle je jejich pout měřitelná lidskými generacemi. Život se skládá z neustálého putování a dobývání ker co nejmladších. Společnost je feudální, výzbroj poněkud samurajská. Z motto a několika narážek se zdá, že lidé žijící na tomto "planetu" jsou potomci ze ztroskotaného hvězdoletu.

Věční, /narod žijící na stabilizované kře/ jsou asi prvním hruinou celé povídky. Vypravěč /ich forma/ nám jen odkrývá jejich tajemství. Věční si zachovali značnou část vědomos-

tí, atomovými výbuchy stabilizovali svou kru, zapletili se to však radioaktivitou, jež zpusťovala jejich domov. Snaží se dostat na všeobecně vyšší úroveň /včetně morální/ nad ostatní "národy", ale příliš se jim to nedaří. Není se co divit, na tak horké pude se jen málokdo vzdá zbraní a boje. Věční stojí tedy před problémem, předají-li své znalosti ostatním, ti je použijí jen k boji o bezpečnější, pevnější to je mladší pade pod nohama.

Postup Věčných vystihuje příhoda s vynálezem pušky. Barbari objevili využití střelného prachu a začali s jeho nadšenou aplikací. Věční se jim postavili jen se svými meči. Za strašných vlastních ztrát barbari rozsekali /vliv kagamuši/. Vypraveč se od Věčných dozvídá, že mají zbraně, které by celou horou vyhladily jedním výstřelem, ale z výchovných důvodů pracují meči, aby bylo zjevné, že vývoj tímto směrem /směrem pušky/ nepřinese štěstí ani výhody.

Konec příběhu mi unikl, Věční se rozhodli pro změnu taktiky. I nadále budou pomáhat všem ostatním, ale přestanou zanebávat sebe. Snad je naznačena jakási humanistická perspektiva, totiž nebojovat s přírodou/to špatně dopadlo/, podřídit se nezbytnosti a pokusit se ji využít, dovést techniku přepravy/létající stroje/ tak daleko, aby bylo možné včas opustit zanikající kry a přenést se na nové. Ale to vše jen prosvítá mystickým oparem. Chvilím jsem měl dojem, zda nečtu podobenství o reorganizaci Spectry.

Podobně jako vítězná povídka, i "Legenda Věčných" /a trochu i "Příspěvek do různého"/ budí dojem skvělých, ale jen řídké otřilených kulis, které by si zasloužily, aby se v nich rozehrálo velké drama.

O ostatních, méně ambiciózních, ale možná čtivějších povídkách příště.

Zdeněk Rampas

Schody

P.Prokeš

Rychlými kroky stoupal po schodišti nahoru. Neměl již kam spěchat. Jeho celoživotní sen, jeho touha, o které snil již jako malý kluk a pro jejíž vyplnění zasvětil převážnou část svého života, se měla za několik minut uskutečnit. Vychutnával ty poslední okamžiky, které ho dělily od vysněné chvíle, plnými doušky. Nyní mu v tom již nikdo nemohl zabránit, neboť byl jedním z posledních lidí na Zemi.

Jeho zásluhou. Ano, plně si uvědomoval a byl na to také hrdý. Už v detském věku, když jeho vrstevníci zabíjeli čas bezduchými zábavami, začal pronikat do tajů politických praktik a mezinárodního dění ve světě. Ctižádost jej

hnala strmě nahoru a jako nejhladší koordinátor v dějinách liastva držel nitky od mnoha významných osobností pevně ve svých rukách, aniž by si to oni uvědomovali. Ale on si toho byl vědom velmi dobře a jeho nadaný mozek osnoval intriky světového m - řítky. Malokdo věděl, že v pozadí vzniku světové války stál on a její průběh s mistrovskou virtuozitou řídil pro všechny zúčastněné strany nevýhodně. Ani ne za tři měsíce uzavřel mír, neboť neměl s kým bojovat.

Teď stoupal po schodech nahoru. Poslední schodiště, které zpohodlnela civilizace zanechala, snad jen jako vzpomínku na bývalé časy, kdy se stavěly domy bez výtahů a lidé neznali výhod hydraulických rychlozdviží..

Byl už unaven, neboť jeho nohy nebyly zvyklé kráčet po schodech. Na chvíli se zastavil a rukou pevně sevřel zábradlí. Nežně pohladil jeho horní část, na které bylo, snad jen z úcty k bývalé přírodě, ponecháno létat, používání vyhlazené dřevo. Celé zábradlí se skládalo z různé kroucených železných sloupků, jistě celoživotní dílo mistra ze starých časů. Bylo to určitě poslední zábradlí tohoto druhu na světě.

Zavřel oči a v duchu si vybavoval tisíce lidí, kteří kdysi chvátali za svými starostmi, vdeční schodišti, že jim zkracuje cestu z jedné části města do druhé. Architekt, který schody navrhoval, musel za svou avangardní myšlenku bojovat s odpůrci všeho pokrokového. Tenkrát nemely odvážné ideje na různých ustláno. Jenže nezadržitelný pokrok odsoudil v brzké době všechna schodiště do starého železa a postupně je nahradil pohyblivými eskalator, sedadlovými dopravníky a pojízdnými pasy. Díky několika jasnozřivým lidem, vlastně za pat minut avanact, bylo rozhodnuto zachovat toto schodiště, jako monumentální památník gener cíl dávných časů. Během několika desítek let se z něj stala turistická atrakce a ve dne v noci se pod ním shromažďovaly nepřehledné davy lidí, aby jej shlédly a odešli, s mírným uspokojením, že oni již nemusí používat podobná zařízení k překonávání výškových rozdílů, jako jejich pradědové. Odcházely, aniž by tušily, že jsou připravovány o uspokojení, které prožije člověk, jenž po namáhavém výstupu dospeje unaven k vrcholu.

Násilně se vytrhnul ze zahloubání a přinutil své nohy pokračovat ve výstupu.. Věnoval vzpomínku generaci, která neuvážlivě zahynula v ohni nukleární katastrofy. Byla mu cizější, než všechny předešlé. Ještě posledních pár schodů a stane na vrcholu...

Konečně je nahore. Ied' ještě ne. Ještě musí vychutnat poslední okamžiky před vyvrcholením celého plánu. Pomalu se otočil a hleděl do hlubin, kde se ztráceli poslední schody a dale pokračoval pohyblivý chodník. Vnímél ticho, které poprvé zavládlo v těchto místech. To, co se chystal provést, nemohl udělat nikdy dříve. Všude okolo bylo plno života - plno zvedavých obličejů, které by ho jednomyslně za jeho čin odsoudily. U toho nemůže mít žádné svědky. A nyní zde na dlouhou dobu nebyli.

Jako ve snách přistoupil k okraji zábradlí. Teď!!! Mimovolně si rukou uhledil kalhoty a naposledy se rozhlédl. Pak trochu stydlivě usedl na okraj zábradlí, mírně se odrezil a s bujarým výskotem sjížděl dolů.

XX

POZNÁMKA REDAKCE

Zajisté se vám líbí nová dvoulistá obálka našeho fanzinu. Postavili jsme před sebe dost náročný úkol - udržet kvalitu obálky i v následujících číslech. Protože však fantazie našich ilustrátorů není bezedná, prosíme všechny amatérské i profesionální malíře a kreslíře, aby se pokusili nakreslit návrhy na obálku SLANu a zaslali je na adresu SFK Slaný.

Navrhované ilustrace by neměly být příliš komplikované, neboť je nutné je překreslovat na "pauzák".

WORLD FANTASY 1985

- Nejlepší román: Robert Holdstock -
"Mythago Wood"
Barry Hughart -
"Bridge of Birds"
Nejlepší novela: Geoff Ryman -
"The Unconquered
Country"
Nejlepší povídka: Scott Baker -
"Still Life with
Scorpion"
Alan Ryan -
"The Bones Wizard"
Nejlepší grafik: Edward Corey

Podle zahr. pramenů
zpracoval PVM

Vidět Parcon a zemřít...

Tento výrok se sice nejčastěji vyslovuje v souvislosti s Neapolí, ale já si ho dovolil použít ve zcela jiném významu. Přiznávám, že mi tento název vytanul na mysli naprosto bezprostředně, když jsem se vracel vlakem ze své první účasti na pardubickém celostátním setkání přátel sci-fi literatury, které se konalo 18. až 20. dubna pod známým heslem Parcon '86 letos již popáté /pomineme-li tzv. nultý ročník/. Vracel jsem se a vzpomínal na právě uplynulé tři dny.

Od samého příchodu na kolej VŠCHT v Pardubicích mně příjemně překvapila perfektní organizace. Pořadatelé uměli využít zřejmě všech dobrých zkušeností z předcházejících ročníků, a tak jsem na areálu kolejí nemusel bloudit hledaje jakékoliv místo konání vybraného bodu programu. Služba u stolku označeném "informace" mi ochotně sdělila, kde najdu ve městě další místa např. filmových představení či přednášek a poradila i několik variant autobusového nebo trolejbusového spoje.

První večer jsem patřil mezi ty, kteří se rozhodli shlédnout český němý vědecko-fantastický film Metropolis, natočený v roce 1927 /mimořádně značně idealistický, ale na svoji dobu velmi působivý/ a starší americký sci-fi horor Moucha. Pořadatelé pravděpodobně počítali s tím, že diváci ještě nepůjdou hned tak brzo spát a zavítají na videoprogram do kolejního klubu. Film Moucha totiž nebyl pro slabší nervové povahy a osoby po infarktu šťastně voleným večerníčkem. Jinak tomuto filmu nelze naprosto nic vytýknout. Po příchodu na kolej jsem již v davu lidí marně hledal dveře do klubu, kde běžel film Planeta opic 3.díl /první dva díly mohl návštěvník Parconu shlédnout dopoledne, pokud se nemusel účastnit vyučovacího, výrobního či jiného procesu a přijel do Pardubic v pátek ráno/. Podobná situace byla na všech videopředstaveních a pozdní příchodí - pokud viděl přes hlavy svých předchůdců - žasl, kolik lidí se vejde do prostoru omezeného čtyřmi stěnami a třemi televizory. Pražské dopravní prostředky a v době konání Parconu i některé místní linky mohli jen tiše závidět.

Druhý den začínal programový maraton velmi hezkou přednáškou Ondřeje Neffa o životopise J.R.R. Tolkiena, která byla vedena, ač zaměřena na seriózní téma, ve stylu Jára Cimrman - spisovatel. Kdo zůstal sedět /nebo stát/ v zaplněné posluchárně VŠCHT, vyslechl další poutavou přednášku ing. Weigela a jeho hostů /Karla Sýse, Ludmily Freiové a Jaroslava Veise/ věnovanou nedožitým 60. narozeninám Ludvíka Součka a dalším jubileům spisovatelů sci-fi. Mne však zaujala zejména přednáška T. Rotrekla, známého svými ilustracemi. Přiznávám, že jsem se na ni mimořádně těšil, ale zároveň ji očekával s jistými rozpaky. Kdo si však myslel, že akademický malíř a sci-fi nejde moc dohromady a odešel, záhy musel litovat. Pro mne znamenala jakási vyvrcholení programu, a proto, dovolí-li čtenář, bych rád sdělil několik

zajímavých postřehů, jež jsem si z této přednášky odnesl.

Čerstvý držitel poprvé udělené ceny Stříbrného míčka za přínos sci-fi v oboru ilustrací a malířství vyprávěl o svých začátcích, prvních seznámeních se sci-fi literaturou, o současném postavení tohoto uměleckého směru u nás i ve světě a o jeho představitelích, hovořil o svých přátelích z České besedy z doby, kdy se jako mladý absolvent AMU mezi ně dostal a kdy se začínal formovat vztah malíře k tématům sci-fi i o současném názoru na tento žánr. Velmi zasvěceně a srozumitelně vysvětlil mnohdy stíraný rozdíl mezi sci-fi malbou a tzv. popartem jako novodobým kýčem a dal najevo názor, že dnes sci-fi kresba již netvoří samostatný umělecký směr, tzv. subkultura, ale že mnohdy zobrazuje realistické předměty a reálné postavy z moderní doby vyjadřující podstatnou a burcující skutečnost dosud unikající pozornosti. Jako příklad svých slov uvedl obraz stvárnující několikrát vedle sebe rozmnožené elektrické křeslo ve skutečné velikosti od amerického malíře Roye Lichtensteina. Z vyprávění T. Rotrekla mi déle utkvěly v paměti tři výroky. První je ve skutečnosti velmi výstižná definice umělé inteligence srozumitelná i naprostým laikům v oboru kybernetiky. Cituji: "...až se budou roboti při pohledu na film s Charlinem nebo B. Keytonem smát ve vhodný okamžik, pak můžeme mluvit o umělé inteligenci...". Zajímavým bylo i přirovnání sci-fi malířství, které T. Rotrekl přirovnal k chapadlům, která vylézají ze zahrady umění ohraničené plotem s velmi řídkými "špružličkami" a která nasávají okolní vzduch. Ten třetí výrok se týkal názoru akademického malíře na kýč: "...když má někdo na zahradě trpaslíka a ten se mu líbí, je to lepší, než kdyby chodil na výstavu, které nerozumí...".

Kdo zůstal na přednášce až do konce, podílel se na bouřlivém potlesku, který po jejím skončení následoval.

Program pokračoval vyhlášením vítězných soutěží amatérů sci-fi povídek O cenu Karla Čapka a soutěží profesionálních spisovatelů O cenu Ludvík. Tu posledně jmenovanou získal O. Neff za povídku Největší vodvaz v dějinách swangu ze sbírky Vejce naruby. O. Neff získal i druhou cenu Ludvík za přínos k sci-fi literatuře a za její popularizaci.

Kdo si po večeři již tradičně nespíšil na video-představení, měl smůlu. K mé obrovské radosti se mi podařilo s ukořistěnou židlí najít pár čtverečních decimetrů volného místa a přes hlavy ostatních diváků na horní polovině obrazovky shlédnout typicky americkou parodii na sci-fi horror, která byla přijata se smíšenými pocity. Následující ne zrovna nejlépe uskutečněná reorganizace programu mi odradila od dalšího sledování, a tak jsem se proti předchozímu dni dostal ke spaní poměrně brzo - hodinu a půl po půlnoci.

Poučen předchozími chybami jsem poslední den konání Parconu '86 odešel do klubu, kde se měl promítat film Planeta opic 4. a 5. díl, již hodinu před začátkem - v 08.00 hodin. Jenom tak se mně podařilo umístit se v posledních řadách diváků ale na celkem přehledném místě. Domnívám se však, že to bylo hlavně díky tomu, že větší část účastníků Parconu dala přednost burze sci-fi literatury a další část byla ještě zmožena dlouho do rána trvajícím představením. Těsně před začátkem filmu se již

do místnosti dostali jen otrlí a boječtívní jedinci bez šance zhlédnout celý pořad jinak než ve stoje - mnohdy jen na jedné noze, což bylo asi 2,5 hodiny.

Jako poslední akci Parconu jsem zvolil výstavu obrazů T. Rotrekla v nedalekém kulturním domě.

Při nejlepším vřeli se nedaly stihnout všechny pořady, které běžely většinou současně na několika místech. Jediné, co kalilo dojem letošního celostátního setkání přátel sci-fi ale naprosto nepřekáželo, byl příval vody z oblohy trvajících celé tři dny s větší či menší intenzitou. A tak mohl náhodný chodec po Pardubicích vidět vždy v určitou hodinu proudit přesně vymezeným směrem obrovské množství deštníků, kapucí, čepic i prostých hlav, které se již nevešly do městského dopravního prostředku.

Závěrem bych tedy vyjádřil svůj celkový dojem s Parconu '86 odpovědí na otázku položenou sobě samým již v nadpisu. Nechci zemřít. Chci znovu vidět Parcon.

Martin Šťovíček

A.C. Clarke

Omnový květ Camorre

Pojem čas ztratil ve světě Richarda Peytona III jakýkoliv smysl. Pokud ještě kdesi za mlhavou clonou existovala minulost nebo budoucnost, nemělo to pro něho nejmenší význam. V nenávratnu zmizely dny a noci naplněné touhou po poznání, spěchem a zbytečnými spory. Byla tu pouze přítomnost bez konce přinášející vše po čem kdy toužil - lásku, klid, štěstí...

Opet byl na břehu laguny uprostřed vlahé noci - a tentokrát nebyl sám. Měsíc v úplňku stál nízko nad oceánem a jeho dlouhý stříbřitý odraz se táhl až kamsi k obzoru. Hvězdy neznámých souhvězdí, stokrát krásnější než kdesi na zapomenuté Zemi, zářily bez hnutí jako démanty. Richard se sklonil k dívce, jejíž vlasy byly stejně zlaté jako písek, na kterém ležela.

Země i moře se zachvěly prudkým nárazem, obraz se na poslední zlomky vteřiny ještě uklidnil, zazářil a zmizel vryt navěky ve své neskutečné kráse do Richardovy paměti. Mladík

vyrazil hlasitý výkřik bolesti a zouralství, brány ráje se však s chladným třeskem definitivně zavřely. Saso jen rychlost přechodu zabránila tomu, aby místo nadějného inženýra zůstale na lůžku města Comarre svíjející se lidská troska.

Táhlý signál komunikátoru znovu a znovu připomínal Richardovu otřesenému vědomí skutečnost 31. století, jeho znepokojené přátele ve Sciencii i jeho zpropadený úkol. Mechanicky stiskl přepínač. Stále ještě omámen uklidňoval Hensona kdesi na druhé straně zemekoule, ale jeho mozek technika již zpracovával závěry z neuvěřitelného zážitku. I když stále ještě kdesi vevnitř zůstávala krutá intenzivní bolest nad ztraceným snem, Richardova vůle se definitivně vrátila z dočasného vyhnanství a ujala se pevně vlády. Mladík vstal a rázně otevřel dveře. Bylo mu jasné jedno - musí si pospíšet. Jestliže ještě jednou usne v zdech tohoto prastarého města, nemusí se již nikdy probudit.

Chodbu lemovala dlouhá řada dveří. Na každých z nich se skvěl vyřezán v kovu symbol dávných stavitelů Comarre - květ máku. Richard rychle vykročil zšeřelým koridorem.

Kapitola V.

Správce

Sotva si uvědomoval kam jde. Byl již plně pohroužen do problémů, které ho obklopovaly. Málem podcenil tvůrce města. Teprve teď si začal uvědomovat, čím bylo město tolik přitažlivé pro poutníky pocelých pět století. Nekde tu musí existovat rozsáhlý archiv myšlenek, pocitů a zážitků, z kterých město dovedně skládá nové světy podle pouvědomých přání svých návštěvníků. Nebyly to však obyčejné umělé sny, to byly skutečné touhy a vášně nahanané ze stovek lidských mozků. Proto ta neuvěřitelná realita snu. Nekde tu tedy kromě archivu musí být i projektory, které vyblikují přirozenou ochranu mozku a nahradí ji koktailem vytouženého pseudosvěta. A právě tyto projektory tvořily zjevně nejnapadanutelnější část celého systému. Jenže kde je objevit v tom ohromném labyrintu?

Z neveselých myšlenek vytrhl Richarda syntetický hlas "Jsem robot A - 5. Dovedu tě kam si budeš přát. Své objednávky." Mladík se pobaveně usmál. Město se neochvějně snažilo dodržet svůj program. "Dověď mě k projektorům," vybafl na nebohého A-5. Podle očekávání se stroj ani nepohnul. "Nerozumím. Jsem robot..."

Richard si povzdechl. "Pojď ke mně a nehýbej se, pokud ti to nenařídím." Primitivní trik hypnózy robotů se zdařil. A - 5 popojel a stanul bez hnutí. Mladík vybalil v klidu své nářadí a se zručností získanou dlouholetou praxí se pustil do práce. Nejprve vyblokoval pohybový aparát, pak stroj oslepil a nakonec vyřadil z činnosti i ostatní čidla. Pak se opatrně skryl. Jestliže město fungovalo bez závažných poruch po celá staletí, musí se objevit někdo, kdo robota opraví nebo ho alespoň odveze do dílen. Každopádně vyvede Richarda z části pro návštěvníky blíž k hledaným projektorům a možná ho přivede i na stopu samotných vládců Comarre.

Trvalo téměř patnáct minut, než se ozvalo bzučení motoru a k nešťastnému A - 5 dorazil automatický transportér. Bylo to primitivní zařízení s řadou nejrůznějších manipulátorů. Mladík počkal až naloží poškozeného robota a pak s pocitem vítězství naskočil také. Naštěstí o něm velký stroj neměl ani potuchy.

A tak tedy projížděl Richard patry ohromné budovy stále níž do oblastí, které ještě neměl možnost poznat. Charakter města se postupně měnil. Zmizel přepych a zámožnost vyšších pater. Byly nahrazeny bludištěm pustých průchodů, které nebyly ničím jiným než ohromnými kanály energetické sítě. Ale i ty po chvíli skončily. Dopravník minul několik velkých posuvných dveří a mladík se ocitl u cíle. Jestliže nějakou chvíli míjel nekonečné řady panelů a pak se objevily pro technika neklamné známky blízkosti kontrolního centra. Opatrně seskočil z dopravníku, který zmizel směrem k nějaké ještě odlehlejší části města.

V následujících pěti hodinách se zastavil pouze jednou, aby poslal přátelům smluvený signál. Postupoval systematicky od prohlídky obvodových tras až k centrálním oddílům a jejich přídavným zařízením. Konečně našel i myšlenkové analyzátoři, syntezátory i projektory. Byly to příliš komplikované přístroje - je na to, aby zde na místě odhalil principy jejich činnosti. Taková práce mohla trvat celé měsíce. Jestliže je však jednou identifikoval, bude je moci poměrně snadno vyřadit z činnosti - a to bylo pro tuto chvíli nejdůležitější.

O kousek dál objevil první zařízení určené k přímé lidské obsluze. Připomínalo ze všeho nejvíc prehistorickou telefonní ústřednu. Místo pro operátora mělo nezvyklou konstrukci a bylo pečlivě izolováno jak od podlahy tak od vnějšího elektromagnetického

kého pole. Zjevně se ho nepoužívalo již dlouhá léta. Sloužilo zřejmě v dobách počátků Comarre k přímému řízení města nebo některé z jeho částí. Dnes pokrýval křeslo i spleť vodičů a křišťálových tyčí jemný prach. Mladík usedl. Pomalu uvedl zařízení do chodu podle podrobného návodu na řídicím pulsu.

A pak se stalo něco neuvěřitelného. Jeho osobnost se náhle rozštěpila. Stále ještě seděl v operačním centru, jeho druhé já však mělo jiné jméno, jiný svět i jiný život. Trvalo mu bezkou chvíli než pochopil o co jde. Nahlížel do snu jednoho ze spáčů.

Neodolal. Postupně zkoušel jeden okruh za druhým. Velká většina nerungovala, pouze necela padesátka z nich byla v činnosti. Richard se stal tichým nezdůvěrným pozorovatelem cizího podvědomí.

Téměř hodinu zkoumal Richard světy spáčů. Bylo to fascinující a současně i odpuzující pátrání. Behem této hodiny se dozvěděl o lidském mozku a jeho skrytých cestách víc, než by si byl kdy schopen představit. Když skončil, hleděl dlouho před sebe nevidoucíma očima a snažil se utřídit své poznatky. Jeho bezstarostné mladí se mu zdalo pojednou velice vzdálená. Poprvé se přesvědčil o tom, že zvrácené touhy, které občas zčeřily hladinu jeho myšlení jsou společné všem lidským bytostem. Pochopil účel Comarre s jeho etikou nerozlišující mezi zlem a dobrem. Cítil se najednou mezi všemi těmi Thordarsenovými vynálezy zoufale opuštěn.

/pokračování příště/

O B S A H :

I.Asimov: Jak se to stalo	2
Několik slov	3
Janusz A.Zajdel	4
E.Kuprienko: Pacifistická pohádka	8
Z parconského šuplíku	14
P.Prokeš: Schody	16
Vidět Parcon a zemřít	19
A.C.Clarke: Omanný květ Comarpe	21

SLAN - časopis pro vnitřní potřebu SFK Slaný
NEPRODEJNÉ ! ZDARMA !

Povoleno OK ONV Kladno, č.j. 82/86

REDAKČNÍ RADA: P.Brázda, L.Peška, R.Vintrychová

ILUSTRACE: M.Štoviček, J.Hložek

NA PŘÍPRAVĚ ČÍSLA DALE SPOLUPRACOVALI: I.Brázdová, B.Miltrová,
I.Červená, J.Géringová, M.Novák, M.Nováková

70 výtisků, vyšlo v září 1986, číslo 4.(9), 26 stran

SFK Slaný, gymnázium, Gottwaldovo nám. 1310,274 01

